

GLEN DANKAN

Preveo
Goran Skrobonja

■ Laguna ■

Naslov originala

Glen Duncan

BY BLOOD WE LIVE

Copyright © Glen Duncan, 2014

Translation Copyright © 2014 za srpsko izdanje, LAGUNA

Izvod iz *Čaja u sahari* Pola Boulsa. Copyright © 1949, 1976,
Pol Bouls, upotrebljeno s dozvolom The Wylie Agency (UK)
Limited.

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

„Krv je naša nasušna, i vrela i hladna, Da pohara i
iskupi svet: Bez krvi nijedan mit opstati ne može.“

Džefri Hil – „Postanje“

PRVI DEO

OBMANUTI

1

Remši

Bolje je ubijati ljude na kraju njihove psihologije. Ne preostane im više ništa da ponude sebi ili svetu.

Premda, u to vreme nije trebalo da ubijem nikoga. Pošto sam se nahranio pre manje od dvadeset sati, trebalo je da se probudim utoljene žeđi i opušten, ravnodušan prema krvi još najmanje nedelju dana. Umesto toga, probudio sam se u stanju – da ne cinculiram mnogo oko izraza – totalnog jebenog haosa. Glasovi u glavi (ponavljali su, bog sveti zna zašto: *Slaže čim zine... Slaže čim zine...*), zemljotres u srcu, sartrovska mučnina u duši – i *žeđ* kakvu vekovima nisam osetio. Ne ona pripitomljena verzija koja se mogla utažiti pomoću pet-šest kesa iz frižidera. Ne. Ovo je bio Bič, starostavni, neumoljivi, crveni hor koji je zaglušio kapilare pukim moronskim imperativom: *PRIBAVI SMESTA ŽIVU KRV ILI UMRI*.

Traumatična zbuđenost zbog svega toga nije bila ono najmisterioznije. Najmisteriozniji je bio moj san. *Ne počinji* ubistvom. *Ne počinji* snom. Znam. Ali dve stvari mi idu ovde

u prilog: prvo, ja sam ubica. Drugo, taj san je bio kolosalno nenormalan. Ne njegov sadržaj. Već puka činjenica da sam ga sanjao. Vidite, ja ne sanjam. Uopšte. Nikada. Još od Valine smrti. A to se dogodilo davno, *davno*.

Ipak, sada o tome ne mogu da razmišljam. Žeđ je takva da prema potrebi da ona bude utoljena sve ostalo postaje smešno nevažno. Ona vas tera, kao što bi to bilo i sa pištoljem uperenim u glavu, da se usredsredite.

Dakle, u takvom sam stanju bio.

Kuća Randolfa Mojsera, pornografa, začudo nije bila pornografska kuća: milanske sofe presvučene kožom krem boje, stočići od žada, prostirke od kravlje kože, lusteri, ogromni tepisi boje peska sa Bahama, ogledala za čije vam postavljanje treba dizalica. Odabrao sam je zbog njene lokacije, kilometar i po severozapadno od Malibu Springsa, visoko na brdu iznad kog nije bilo ničega, obraslom borovom šumom s istočne strane do pedesetak metara od terase u prizemlju, i nepristupačnom šikarom sa zapadne, sve do stabala prvog suseda udaljenih oko četiri stotine metara. Rekoh da sam je „odabrao“, ali to nije istina. Bič vas umešno vodi, pronalazi nevidljive vektore i struje u etru, prostore u prostoru koji dovode do ispunjenja. Dijalog krvi – vaše i njihove (ili bolje rečeno, moje i vaše) – počinje i pre nego što se ugledate. Kao ljubavna priča. Kao u trenucima neposredno pre nego što sam prvi put ugledao Vali, pre sedamnaest hiljada godina.

(Da, dobro ste pročitali.)

Ostavio sam kola na parkingu kraj seoskog puta i krenuo kroz šumu.

Randolf, koji je u ovom biznisu bio poznat pod imenom I. Propali (a ja sam za njega znao otkad je moja produkcijska kompanija snimila o njemu dokumentarac), došao je do krajnjih dometa svoje psihologije. Upravo je navršio pedeset

osmu, i duže od dve decenije bio je dovoljno bogat bez obzira na to kako je izgledao. Zapuštenost, fizička, bila je deo te psihologije: nije smela postojati ni najmanja šansa da dvadesetdvođodišnjakinja na kolenima s njegovom kitom u ustima može da poželi da bude na kolenima s njegovom kitom u ustima. Otud urali nokti na nogama. Otud glatka mešina i mlitave sike. Otud zjapeće pore. Svaka mu čast za to što je očelavio ne samo bez ozlojeđenosti već i sa zadovoljstvom.

Opet, rođena psihologija ga je izdala. Njegova psihologija govorila je da ukoliko bude naterao dovoljno žena da rade ono što ne žele – bez prisile (prisila je bila varanje), samo ubeđivanjem, zavodjenjem, novcem, *psihologijom* – goruće i bezoblično pitanje njegovog bića dobiće odgovor. Nije znao otkud ta jednačina – po kojoj ponižavanje žena otvara kapiju otkrovenja – i bio je samo svestan toga da je ona njegova i da prevazilazi protivrečnost ili podozrenje. On to nije izbegavao. Posle trideset pet godina provedenih u ovom poslu, više nije mogao da smisli mnogo toga što žena ne bi poželega da radi a što već nije terao žene da mu rade. Ali njegova ga je psihologija slagala. Njegova psihologija je bila kao Đavo, puna lažnih obećanja. Ako se po strani ostavi problem malobrojnih žena koje su, šta god bilo razlog za to, *želele* da rade ono što sve ostale nisu (u njihovom nastupu moglo se primetiti nestrpljenje ili razdraženost zbog toga što se ne ponižavaju dovoljno, mahnitno očajanje izazvano ograničenjima), ako se po strani ostave te malobrojne žene beskorisne za njegovu psihologiju (koje su, da budemo iskreni, svima ostalima kvarile posao), ako se one ostave po strani, fundamentalni problem se nije menjao: degradacija žena ili dovođenje žena do toga da same sebe degradiraju nije, zapravo, davala odgovor na goruće i bezoblično pitanje njegovog bića. Kao kad je Eva zagrizla jabuku i onda ustanovila samo da je to jabuka i da ona nju

može da zagriže. Njegova psihologija nije nudila više nika-kve metode. Njegova psihologija je imala samo jedan trik u rukavu, a taj trik je bio bezuspešan, svaki put.

Randolf, ili I., nije bio sam. Njegov asistent je telefonirao u kancelariji u prizemlju, a dve kurve koščatih kolena, u bikini-jima i sandalicama sa šiljatim štiklama ispijale su mohito kraj bazena svetlucavog od mesečine. Randolf je bio u jednoj od spavaćih soba na spratu (korintski stubovi, kamin nalik na svadbenu tortu) i drao se na svog veb-menadžera zbog problema s nedavno pokrenutim sajtom, *izvinitatice.com*. Njegova produkcijska kompanija bila je suočena s tužbom jedne hrišćanske službe za savetovanje koja je – zahvaljujući zbrci s registrowanjem domena – imala sajt istog imena posvećen pomirenju buntovnih kćerki sa njihovim bogobojažljivim očevima. „Jebote, zabole me kurac šta ti je Entoni rekao“, govorio je on, dok je ispitivao mogućnost da je mladež na njegovim tisesijskim grudima kancerozan. „Kažem ti da moramo mi da nateramo *te govnaire* da promene ime. Šta? Ne, jebote, *izvinimamice.com* nije izvodljiva alternativa. Bog te jebô da te jebô. Zašto niko... Šta sad koji kurac...“

Nije mogao da poveruje. Nije mogao da poveruje kako nije video ili čuo da ulazim. Ali ja sam bio tamo. Usta su mu bila otvorena, a u dahu mu se osećala mešavina Bukerovog burbona i creva punih mesa.

„Snimaju te sigurnosne kamere“, rekao je Randolf. Nisam mu protivrećio, premda mi je trebalo manje od minuta da onespodobim sistem. Uopšte nisam progovarao. Nisam imao šta da kažem. U tom trenutku uvek je tako. Obreo se na leđima, na podu, a ja sam bio povrh njega. Nije znao kako se to dogodilo. Bila je to grozna čarolija, pokret u magnovenju, sabijanje, dva stanja – uspravan/na podu – bez međusobne uzročno-posledične veze. I naravno da je znao šta sam. S

ljudima je uvek tako, kad kucne taj čas. *Vampir. Vampiri. Uprkos svim vladama, Božiću i Majkrosoftu. Bokte mazô.* Kad im kucne taj čas, uvek je tu i taj nezainteresovani deo njihovog bića oduševljen zbog toga što takve stvari na kraju krajeva ipak postoje. Pomisle: Dođavola, život bi mi bio mnogo drugačiji da sam to znao. Ne bi, u Randolphovom slučaju, ali nije bilo nikakve svrhe da se s njim upuštam u to.

Šutnuo sam ga u jaja i slomio mu levu ruku.

Poslednji trenutak pre ujeda isti je kao i poslednji trenutak pre svršavanja: zaustavljeno vreme i svemir zbačen s pleća, tren kad spoznaš kako je Bogu. Zato ljudi na seksualnom vrhuncu kažu: *O bože.* Nije to poklič božanskom, već prepoznavanje božanskog u samom sebi. Bio sam veoma svestan toga da su mi usta otvorena, da su mi otkucaji srca u zubima, bio sam svestan skaredne lakoće s kojom sam ga držao, dok je soba bila kao zaleđeni kez oko nas, a iza nje kalifornijska noć, pomorandže u cvatu, pustinja i ravnodušna svest prostranog tamnog kontinenta, nalik na sakupljanje u neku vrstu Značenja. Sve Randolphove pojedinosti bile su zgurene u njemu kao prestravljeni seljani koji se tiskaju u seoskoj crkvi. Evo šta se dogodi: pojedinosti se sakupe, izluče svoju bremenitu vibraciju kao miris i pre nego što zagrizete, pre nego što počnete da pijete, načas ugledate ono što ćete time steći, osnovne tonove, tajne u eksploziji, kraj. Sve odluke, nepreciznosti, zločini i gubici vaše žrtve okupe se i zapevaju – u tom trenu – o sitnim i jedinstvenim načinima na koje će vas taj život, pošto ga jednom ispijete, promeniti.

Pokušavao je da kaže nešto, ali moja šaka oko njegovog vrata svela je to na isprekidane piskave glasove i frikative. Otima se, valjda, ali to mu je vredelo jednako kao i da je bio običan džak ovsenog brašna. Pomerio sam šaku tako da

mu pokrijem usta, legao sasvim preko njega, pogledao ga u oči, jednom – a onda mu zario očnjake u grlo.

Tamno, slatko i potpuno. Predaja kao pad sečiva giljotine. Univerzum ulazi kroz te očnjake kao što dotiče bebi koja sisa iz majčinih bradavica. Želite još, želite sve. Pa zato i uzmete više, uzmete sve. Randolphov život.

Da sam naveo neku ženu da ubije rođeno dete dok je ja jebem u dupe...

To je bila jedna od njegovih poslednjih misli, nažalost. Bilo je to neizbežno, kad je već shvatio da umire. Na tragu svih onih neuspeha za koje je, kako mu je sopstvena psihologija govorila, sam bio kriv, nije otišao dovoljno daleko, a mislio je da je to otprilike i najdalje što se može otići. Samo što on nikada nije otišao tako daleko, i sada, dok je umirao, ta misao je uz druge (napuderisano lice njegove majke, naherena stračara u Džersiju, vreli bok krupnog psa koji ga je srušio kad je bio mali, milion televizijskih fragmenata i slogana sa bilborda, ženskih lica poprskanih spermom) blesnula načas, živo, spram zida straha. Mislio je da zna šta je strah. Ali ja sam mu pokazao kraj njegove psihologije – gori čak i od pregršti prašine, a on je shvatio da pravi strah nikada nije ni osetio.

Ne dozvolite da srce stane. En Rajs je tu u pravu. Ali ja znam kad preostane još desetak otkucaja. Deset. Šest. Tri. Dva... Prirodno je da ga podstičete. Prirodno je da su poslednje kapi dragocene, da nose u sebi ukus nalik na žumance, ukus iskidane membrane duše, ostatak njenog zbunjenog poslednjeg pozdrava. Progutani život vam se raširi kroz krv, izdahne svoje spoznaje i gubitke, jetke okolnosti koje vas obogate, primoraju da pronađete mesta za skladištenje na pretrpanim policama. Biblioteka vašeg srca, hteli vi to ili ne, proširi se. Nekada sam smatrao žalosno ironičnim to što ubijanje ljudskih bića samo pojačava moju ljubav prema

čovečanstvu. Sada prihvatam to, pijem, pravim mesta, rastem, volim ih, idem svojim putem. *Jer neko mora da bude svedok*, rekao je glas mog tvorca, davno, u mraku pećine.

Sisao sam snažno, dopustio da me to potpuno zavede – raskalašno se prepustio piću. Ako je duša besmrtna, ona svoja sećanja ostavlja za sobom u krvi, rasipa svest i prelazi dalje, gola i čista, u domen izvan slika i reči, da se oko nje natežu Bog i Đavo, ili da dođe do konačnog rastvaranja u ništavilu. Ali meni duša nije bila potrebna. Samo krv. Uvek i uvek i uvek krv. Pio sam i osećao ritam ispijanja u očnim kopcima, vrhovima prstiju, bradavicama i stopalima. Pio sam i plivao po Randolphovom oproštajnom pulsu, smekšan u ritam, sistolu, dijastolu, sistolu, dijastolu, da bih se konačno i sam izgubio i nestao, privremeno, van svakog vremenskog toka.

Ali šesto čulo vas cimne natrag. Prekinuo sam kad su mu preostala još dva otkucaja srca. Gledao sam kako mu oči trepću, posmatrao poslednje trenutke. Sopstvena psihologija odvela ga je sasvim do smrti, a onda se okrenula i ostavila ga bez ičega. Sada je odlazio, očajan, prestravljen, nespreman, kao poslednja zrnca peska usisana kroz lomnu sredinu peščanog sata. I otišao je. Randolphov život je probudio druge živote u meni i srce mu je bilo upaljena ruža. Čelije su cvetale, pesma mojih mrtvih pulsirala je u tkivima. Okružilo me je poluotkriveno Značenje univerzuma. Užurbane naznake grandiozne arhitekture koja je bila nalik na neodoljiv i zagonetan osmeh.

Ustao sam, smešno snažan, sa izobiljem pritajene snage u ramenima, butinama. Zaboravite koliko je to dobro. Zaboravite da je to sve. Zaboravite da vas zaposedne od tabana do kože glave, osveži otiske prstiju, trepavice, stidne dlačice, čudne male kvržice jezika. Zaboravite kako to dopusti da Značenje docuri natrag kao boja koja se vraća u monohromni

svet. Zaboravite da je to nešto savršeno, i kako to obično biva sa savršenim stvarima – sa besprekornim preskokom skakača s motkom, na primer, s pravilno izvedenim trostrukim skokom klizačice na ledu – nagonilo vas je to na smeh.

A možda bih se i zaista nasmejavao da sećanje na san nije iznenada blesnulo i ponovo me razlomilo, da *Sláže čim zine* nije zazujalo kao osa u mom uhu, a onda othujalo, ostavivši za sobom u meni osećaj saznanja da znam nešto, premda ne znam šta.

U prizemlju je asistent ubacio kockice leda u čašu. Pogledao sam poslednji put preneraženo Randolphovo lice (njegova imponantna glava ležala je usred sve šireg Roršahovog leptira od krvi), poželeo načas da uvek mogu da biram bednike, da čistim ljudsku rasu od njenog otpada onako kako ptice oslobađaju afričkog bufala od parazita, a onda sam đipio na drugu stranu sobe do prozora, otvorio ga i iskočio. Jedna koščata kurva je podigla pogled i pomislila: Bokte, ala je to bilo... Zar orlovi lete noću? Ne, to su... to su sove. U svakom slučaju, kako god...

2

Omamljen i ispunjen simfonijom nove krvi, vratio sam se istim putem kroz šumu do kola, skromnog micubišija (od trofejnih vozila sam odustao pre mnogo godina, kad sam se zasitio novotarija; zažalio sam u tom trenu zbog toga, prisativši se koliko je startan i stabilan bio onaj bronzani kamero iz šezdeset osme, kako je mirisao na benzin, vinil i stondirani svršetak decenije, uz Džimija na magnetofonu) i posle nekoliko minuta vozio sam na istok po drumu broj 101. Taj trenutak – nepregledna tama i prazni bregovi El-Eja, ja sav razrogačen i besramno ispunjen ukradenim životom – zahtevao je muziku (istovremeno su mi pale na pamet „O Fortuna“ iz Orfove *Karmine burana* i „Welcome to the jungle“ *Gans end rouzisa*), ili bolje rečeno, bila bi mu potrebna muzika da mi utoljena žeđ nije podarila tu strašnu slobodu da razmišljam o bezumlju svega što se dogodilo otkad sam otvorio oči u grobnici, pre manje od tri sata.

Neobjašnjiva žeđ.

Sláže čim zine. San.

O, da. Dok sam spavao. Za razliku od flešbekova i fuga koje mi prolaze glavom dok sam budan.

San? Nemoguće. *Nemoguće.*

Za vas to možda i nije bogzna šta, ali moram da ponovim: Ja ne sanjam. Kategorički: Ja *ne sanjam.*

Još od...

Još otkad si bio vrlo mlad. Otkad je umrla Vali... Tuga je najednom narasla – i znao sam da ću, dopustim li to sebi, zaplakati. (Odnedavno sam sklon cmizdrenju tu i tamo. Malčice si mi loman, Pufno, rekla je Džastin, ne tako davno, kad me je zatekla u suzama pred televizorom gde su pustili film u kom je Lindzi Vagner umirala od leukemije...)

Nisam sanjao. *Nisam* sanjao.

Ali eto ti ga na: sinoć sam sanjao.

U snu sam hodao bosonog po pustoju plaži. Bio je polumrak, a more je bilo crno. Na nebu je bilo nekoliko usamljenih zvezda, kao da je glavnina sazvežđa bila izbrisana. Išao sam prema...

Prema čemu?

Sláže čim zine.

Bio je tamo još neko, odmah iza mene. To je bilo sve.

Je li to bilo sve? Zar tamo nije bio još neko...?

Lice me je peckalo i stezao sam šake na volanu micubišija. To se, zapravo, dogodilo, koliko god se činilo nemogućim. Milenijumi spavanja bez snevanja – a sad ovo. Poslednji san *pre* ovoga – pre sedamnaest hiljada godina (ili je bilo šesnaest? Preciznost se gubi; rubovi epoha se mute) – bio je san o Vali. U noći kada je Vali umrla, pojavila mi se u snu i rekla: *Vratiću ti se. I ti ćeš se vratiti meni. Čekaj me.*

Ponovo su mi krenule suze. Možda sam bio omamljen simfonijom nove krvi, ali zbog toga je osećanje usamljenosti bilo još gore, i za tili čas ja sam – da, smešno, smešno – ridao. Zamišljao sam kako Džastin govori, kao onomad kad me je uznemirila Lindzi Vagner: *Ne plači, Pufno.* Dopadalo mi se

kad mi je to govorila. Dopadalo mi se kad mi je zavlačila prste u kosu ili me obavijala udovima kao majmun. Dopadalo mi se toliko toga. To je ono grozno kad si živ: postoji toliko mnogo stvari koje se čoveku dopadaju. Ono grozno kad si živ jeste da postoji toliko *stvari*, i tačka. Ne čekaš ti da ti se Vali vrati, zanovetao mi je Mahmud neposredno pre nego što se ubio, već si prosto navučen na *život*. Nisi ti romantičan. Ti si narkoman.

Obrisao sam suze bridom dlana, kao žena iz nekog filma dok tužno ali hrabro vozi posle raskida, i prisilio sebe da ponovo razmislim. Sa svakim junakom horor filma iz doba pre sedamdesetih, govorio sam sebi: Samo se smiri. Sigurno postoji savršeno racionalno objašnjenje za sve ovo...

Prošla noć, koliko sam mogao da se setim, ni po čemu nije bila izuzetna. Džastin i ja smo gledali *Diplomca* i *Žensku ligu* (osmeh Đine Dejvis je jedna od onih stvari zbog kojih sam i dalje živ, rekao sam ja. Misliš li da sam zbog toga emocionalni moron?), onda je ona otišla u klub, a ja sam sišao u grobnicu, ispio šest kesa nulte pozitivne iz frižidera i čitao *Don Žuana* poslednja dva sata tame, dok me san nije obuzeo neposredno pre osvita. To je bilo sve. Ništa neuobičajeno. Ništa što bi objasnilo san, paniku buđenja, dobovanje žeđi, ubeđenje da znam nešto, premda ne i šta. Ukratko, ništa nije moglo da objasni preovlađujući osećaj da je neko potpuno sišao s uma – ili ja, ili svet oko mene.

Pustinjska noć je tekla oko kola. Bio sam svestan da mi lice damara, kao i da kontrolna tabla micubišija posmatra moju mentalnu ophrvanost s nekom vrstom nedužne simpatije. Slike iz sna su me mučile: pusta obala, šture zvezde, crna voda, nepoznati koji korača za mnom. Naravno da sam zaboravio kako to izgleda, kako vas uzburkani trag ili struja sna ostavi da se hvatate za deliće koji se tope, pitate šta oni

znače, šta se čini da znače. Ne znače oni ama baš ništa, rekao mi je jedne noći u Aleksandriji psihoanalitičar Oskar. Snovi su mamci *non pareil*. Obećavaju i obećavaju, ali nikad ti se ne podaju. Ne gubi vreme na snove. I Oskar je bio mrtav, sigurno već sedamdeset godina. Toliko mrtvih. Nisam znao da je smrt...

I da, suze su se vratile. Propraćene, ovog puta, začetkom stvarnog straha, jer šta, šta, *šta* to koji moj nije u redu sa mnom?

Proveo sam ostatak putovanja prolazeći kroz istu petlju amnezije, ali nisam uspeo ništa da zaključim kada sam – nesiguran, osetljiv, užasno podložan sopstvenoj zbunjenosti – stigao kući.

Ali to nije bio kraj bezumlja.

Pošto sam parkirao kola ispred kuće, sačekao sam obuzet, uprkos tome koliko je u kalifornijskoj noći sve nekako raštimovano, aromama pomorandžinog cveta i puzavica kao i ljupkim mirisom vlažnog krečnjaka sa mesta na kojima je luk iz prskalice ispirao prilazni put. Pošto mi je pamćenje takvo kakvo je, asocijalo me je to na otvorenu masovnu grobnicu u Aušvicu, uzbuđene pacove koji tragaju među bledim udovima kao da su u lovu na dragocenosti koje je odavno već pokrala gospodarska rasa. Ostao sam načas nepomičan kako bih pustio tu viziju da izbledi. Sa tim bleescima u glavi ne možete ništa, osim da sačekate da prođu. I to bih i uradio da moje sanjarenje nije prekinuo iznenadan dašak ljudskog mirisa, bogat kao za tezgom sa suhomesnatim proizvodima i turšijom, koji me je nagnao da se okrenem i pogledam niz prilazni put.

Nije mi bio potreban noćni vid.

Stajao je između stubića kapije, obasjan dvema spoljnim lampama koje su na njima stajale kao dva istovetna puna meseca, starac nalik na prosjaka, oslonjen o štaku. Znao

sam da nije toliko glomazan zahvaljujući proteinima, već desetinama slojeva odeće koje nikada nije skidao sa sebe, odeće koja je sada imala sopstveni ekosistem. Lice mu je bilo suvonjavo – makar ono što se od njega videlo usred ućebane kose i brade opasne po zdravlje – a jedno krupno oko bilo mu je dramatično zakrvavljeno. Šake su mu bile tamne od sunca i prljave. Da ga je video neki od mojih komšija, policajci bi svakako već bili na putu ovamo.

Zurio je u mene i osmehivao se.

„Ideš pogrešnim putem“, rekao je.

Stajao sam tamo, veoma dugo, kako mi se činilo, i gledao u njega. Onda sam rekao: „Šta?“

Ali on se samo okrenuo na štaci i pohitao da se udalji.

Sada besan (kad preterate sa zbunjenošću, na kraju vam dođe samo da nekoga udarite), pošao sam prilaznim putem za njim.

Ali njegova besmislena rečenica je očigledno imala zakašneli učinak, pošto sam stao posle nekoliko koraka. Nisam siguran zbog čega. Zbog slabašne ali jasne intuicije – da možda ne bi bilo pametno da ga sledim.

Umesto toga, ispunjen pulsiranjem, osetljiv, uplašen, okrenuo sam se i vratio u kuću.

3

Džastin se još nije vratila. Iscrpla me je potraga za mobilnim telefonom koji je ona iz nekog razloga zaključala u fioci stola u radnoj sobi. Telefon je bio isključen. Tih nekoliko sekundi čekanja da se aktivira ogolilo je sirovu činjenicu mog postojanja, strašno, kao kad stojite u društvu neznanaca i čekate lift. Imao sam osećaj da sam upravo shvatio kako sam učesnik neke rijaliti emisije, zamislivši nevidljive milione u publici kako pomišljaju: Sirotan, pojma nema... *Sláže čim...*

Ogromno olakšanje kad mi se ukazao simbol za uključivanje, crte AT&T-a, početni ekran (Botičelijeva *Proleće*, koje je uprkos svemu – lepota je večna radost – uspelo da neodoljivo ukrade sekund i zanese estetiku večito skrivenog u meni). Pozvao sam njen mobilni. Govorna pošta. Promenila je pozdravnu rečenicu. Više to nije bila Beti Dejvis, koja govori: *Pijem otkad sam krenula iz Kalifornije – i ne da sam pijana!* Zamenila ju je sama Džastin, koja je zvučala nekako daleko: „Dobili ste Džastin Kavel. Ostavite poruku.“

Palo mi je na pamet, kao i bezbroj puta pre toga, da ne smete ni na tren da prestanete da motrite na ovaj svet. Dimni signali. Trepnete. Mobilni telefoni. Šest hiljada godina kurira-pešaka

– a sad ovo: momentalni pristup, svuda. „Fejstajm“.* Voleo bih da nisu to tako nazvali. Suoči se s vremenom. Ne mogu a da u tome ne vidim neumoljivo *uputstvo*.

„Jebem mu mater, Džastin“, rekao sam. „Daj, pozovi me, u redu? Važno je. Nešto se dešava. Malo sam... Samo me zovi čim ovo budeš čula.“

Donekle me je smirivalo to što sam pod svojim krovom, ali imao sam utisak da je kuća suptilno izmenjena. Pre tri sata sam tako žurno otišao da nisam to ni primetio. Sada su tu bili moji divni podovi od orahovine i visoke tavanice, ćilibarske lampe u radnoj sobi, crvene somotske draperije i dvadeset hiljada knjiga (po jedna za svaku godinu mog života, kažem svojim gostima u sitne sate kao kakvu dosetku), zeleno-zlatna persijska staza u hodniku, bakarne obloge na kuhinjskom zidu iznad sudopere i crne radne površine – ali sve to kao da je bilo ispunjeno napetom svešču, kao da ne zna da li da mi oda ono što zna, šta god pa *to* bilo. Džastin je sredila sobu sa TV-om posle naše duple filmske projekcije. Oprala je čaše i odložila ih, pobacala ispraznjene flaše, ispraznila pepeljare, vratila prvobitni oblik jastucima na nameštaju. Neverovatno, ali činilo se da je možda i usisala prašinu. Moje nozdrve su prepoznale nedavno sagoreli štapić s cvetnim mirisom i sredstvo za premazivanje poda. Zašto? Zar je negde povratila? Da je bilo ko drugi bio posredi, možda bih pomislio da ju je posetio ljubavnik, da je bilo malo hopa-cupa po sobi, posle čega su ostale mrlje za brisanje, mirisi za odagnavanje. Ali radilo se o Džastin, tako da to nije bilo moguće.

* *FaceTime*: aplikacija kompanije *Epl* za videofoniju: *face* (eng. lice) i *time* (eng. vreme); *face time* može da se čita i kao: „Suoči se s vremenom.“ (Prim. prev.)

Mogao sam samo da je sačekam. U grobnici sam se za utehu istuširao. To me nije naročito utešilo, pošto ostaci snova nisu hteli da prestanu da mi se pojavljuju i nestaju u glavi, s malo više pojedinosti – ali nipošto manje izluđujućih. Na pustoj obali smo hodali sve dok nismo pronašli mali drveni čamac na vesla, u senci zida od crnog kamena, sav izobličen, prekriven školjkama i poluzatrpan peskom i morskom travom suvom od sunca. (Mi? Ja i onaj ko je bio sa mnom. Taj što slaže čim zine, verovatno.) Kad smo pronašli čamac, rekao sam: „Dešava se. Baš kao u snu. Znam šta to znači. Naravno. Sada znam šta to znači.“

Da, pa eto, *sada* nisam znao šta to znači.

Nag, obrisan peškirom, stajao sam ispred visokog ogleдалa. (Odrizi? Da. I na filmu se vidimo, ne dozvolite da vam iko tvrdi suprotno.) Zahvaljujući tome što sam se nalio krvlju na Randolphov račun, izgledao sam komično zdravo. Moja koža, trenutno boje duplog latea, bila je zategnuta i glatka. Nekada sam bio tamniji. Mnogo tamniji, veoma davno. Podigao sam ruku da dodirnem mali izrezbareni kameni Oa koji mi je visio na lančiću oko vrata. Njegova jedva primetna težina pružala mi je utehu, kao i prizor koji je prizivao, prizor ruku mog oca koje rade u svetlu vatre u ognjištu, njegovih očiju punih smirenog znanja, miris mesa koje se peče, sliku moje majke koja u blizini kopa rupu za prinošenje žrtvi...

Strašno je kad vidite da ste se rasplakali, kao ja, u tom trenutku. Naročito zbog toga što vam lice izgleda smešno, uprkos tome koliko se bedno osećate. Ali suze su bile tu – blagi *bože* – opet, i osećaj da se nešto krupno i očigledno izluđujuće nalazi tik izvan vidokruga...

U tom trenutku sam čuo kako se vrata gore otvaraju i zatvaraju.

Džastin se vratila.

4

U prirodi mi je da se tiho krećem. Zato se neviđeno prepala. Stajala je u radnoj sobi kraj stola s mobilnim u ruci i zurila u prazno s izrazom žene koja pokušava da se izbori sa šokom. Imala je na sebi kratku jaknu od crne prevrnute kože, crvenu majicu s kratkim rukavima, tesne bele farmerke i klompe od crvenog antilopa. Trebalo je da prođu godine pre nego što je počela da obuva išta osim patika. Naravno. Jer njen je svet toliko dugo bio mesto na kom je morala biti spremna da beži.

„*Pobogu.*“

„Izvini“, rekao sam. „Nisam hteo da te prepadnem. Ošišala si se.“ Šiške rastavljene po sredini i duge do vilice zamenilo je nešto podsečeno na kratko, moderno i privlačno. Izgledala je kao najlepší školarac na svetu.

„O moj bože“, reče ona. „Jebote.“

„Šta je bilo?“

Ona sede na obrtnu stolicu za radnim stolom, ergonomsku i presvučenu kožom krem boje, nalik na nešto iz kokpita *Milenijumskog sokola*. Soba je bila osvetljena samo *Tifanijevom* stonom lampom, tananim trapezoidom od vitražnog stakla zelene, zlatne i boje breskve, koji je meku svetlost sipao

po njenim bledim šakama i licu. Tirkizni lak za nokte. Krupan ćilibarski prsten koji nisam prepoznao. Mirisala je izvrsno, na dim cigareta, piće i suvi led. Bila je u klubu po imenu „UN“, koji se sastojao od tri sprata na Bulevaru sumraka, i koji sam joj ja poklonio pre pet godina za njen dvadeset treći rođendan. Pošto svet nije imao pametnija posla, na internetu se beskrajno raspravljalo o tome šta skraćenica UN znači. To smo znali samo Džastin i ja. Uteha neznanaca. Njen izbor.

„Izgledaš drugačije“, rekoh. „I to ne samo zbog frizure.“

Ona ispusti dah koji je zadržavala. „Da“, reče. „Htela sam...
Jebote.“

„Dobro, tako ti Tota, hoćeš li mi reći šta se dešava?“ Pauza.

„Jesi li se nahranio?“, upita ona.

„Da. Nešto sa mnom nije u redu. Ne znam... Otkud to da si usisavala?“

„Šta?“

„Stan je od sinoć počišćen. Otkud to?“ Ona se zavali u stolicu, koja je primi s devičanskim uzdahom. Tri zida prekrivena knjigama od poda do tavanice posmatrala su to u tišini. U meni prсну mehurić Randolfa: kad mu je bilo šest godina, kad je deseti put pao sa bicikla koji je pokušavao da nauči da vozi u dvorištu. Velika usta njegovog oca iz kojih je dopirao zadah na pivo, nasmejana. Činilo mi se da me nešto sustiže.

„Nije to bilo sinoć“, reče Džastin. „Bilo je to pre dve godine.“

5

Priznajem: moje pamćenje baš i ne može da se svrsta u rols-rojseve pamćenja. *Memorija puna*, kažu računari, i tako uspevaju s mašinskom patetikom da vas nateraju da pomislite kako ste ih na silu točili, kao one sirote guske zbog *foie gras*. Ali moja memorija nikada nije puna. Moja memorija se silovito prazni. Moja memorija škodi sama sebi. Isto tako, neobuzdano se hvališe i tvrdi smešne stvari, šalje mi apsurdne slike i neverovatne kratke filmove: tela pobijenih graditelja Amenhotepove grobnice u hrpi obasjanoj mesečinom, na primer, bezbroj bradavica, stopala i iskeženih lica prekrivenih prašinom. Ili Nikolo Linario na ležaju od crvenog damasta koji gleda uvis u mene i govori na latinskom: *Uhapsili su Makijavelija. Jesi li čuo?* Ili moje rođene šake, tamnije puti, sa debljim noktima, koje obavijaju crevo oko izlizanog kremena. O da, *kremena*. Ne očekujem da poverujete u to. Što se mene tiče, više mi ništa ne znači da li će mi neko poverovati ili ne. Što se mene tiče, ja se s tim prosto – kako to kažu moji dragi i pobožno komercijalni Amerikanci – *nosim*. Odavno sam već zaključio da je otklon od savršenog sećanja dobar odbrambeni mehanizam. Najzad, ko je pa stvoren za to da

nosi u sebi sećanja na prethodnih dvadeset hiljada godina? Previše je to prtljaga. Stoga se torbe i koferi moraju neprestano izbacivati iz tovarnog spremišta i zamenjivati, izbacivati i zamenjivati. Inače bi let bio nemoguć.

Inače bismo se srušili. Koliko juče, rekao sam Džastin: Znaš, Džas, ponekad pomislim da bih, u slučaju da se setim svega što mi se ikada dogodilo, jednostavno umro. A ona me je pogledala, uznemirujuće blago iscrpljena, i rekla: Znam to, Pufno. Već si mi rekao.

Samo što, naravno, ispada da to *nije* bilo koliko juče.

Los Anđeles tajms. Ponedeljak, 27. avgust 2012. Eto činjenica, crno na belo. Prespavao sam dvadeset i jedan mesec. Dobar deo dvogodišnjeg perioda – iščezao.

Džastin me je naterala da sednem u jednu od dve ogromne fotelje u radnoj sobi – „tomasvilke“ presvučene kravljom kožom koje su za sobom dekadentno ostavili prethodni vlasnici imanja Las Rosas – dok ona ne pripremi sebi piće u kuhinji. (Sedamnaest godina star i redak burbon „igl“ iz jednog bureta, govorio mi je nos. Daleko je dogurala od svojih dana sa „džekom denijelsom“ i koka-kolom.) Sad se nasadila na ivicu stola sučelice meni, sa zveckavom čašom za viski u jednoj i „američkim duhom“ u drugoj ruci. Pronašao sam meku paklicu zabijenu kraj jastuka za sedenje i pripalio i sam jednu. Kad se nalijete krvi, ništa vam ne prija toliko kao nikotin. Sećam se kad sam video prve postavljene bilborde u boji: lekari puše kamel više nego bilo koje druge cigarete! Onda je to eksplodiralo zajedno sa hromom, perajima, Elvisom, žestokim nasnimljenim smehom, neonskim reklamama za badvajzer i bocom za koka-kolu u obliku žene – sećanje na orošeni potiljak jedre stenografkinje koja je mirisala na

lak za kosu „elnet“ i hladnu kremu „pond“, dok su mi ruke bile pune njenih dojki u brushalteru. U njenom stanu se nalazio krevet na izvlačenje i gramofon „alba“. U kuhinjskom ormariću, iza kozmetike i hanzaplasta, krila se dijafragma boje mesa u plastičnoj kutiji nalik na školjku. Mislila je da će tu pasti zavodjenje. Mislila je da će biti seksa.

„Čega se sećaš?“ rekla je Džastin.

Osetio sam kako se soba nakreće, tik uz mene su bile njene planine, strmoglave litice, i naslutio sam kakvu bi ovo mučninu moglo izazvati u meni, dok je svaki Lir kog sam ikada gledao govorio: *O, mило nebo, ne daj da poludim...** Pa sam rekao, suvim ustima: „Pa, hvala ti što si mi to saopštila sa toliko obzira.“

„Rekao si mi da tako postupim ako se ovo ikada dogodi. Rekao si mi... Zaboga, jebote, ne mogu da verujem.“

Nisam je krivio zbog toga. Prošao je dvadeset i jedan mesec, a ona se svakog jutra budila u nadi da će me sledeća noć vratiti. I svake noći dok su prolazili ti meseci, to joj je bilo uskraćeno. Atmosfera u radnoj sobi obloženoj knjigama bila je naelektrisana od napetosti koju je to izazivalo u njoj.

„Jesi li uopšte *ovde*?“, reče ona. „Ne mogu da verujem. Jebote.“ Bio sam veoma svestan svog lica, vrelog i prezasićenog. Uprkos preneraženosti zbog iščezlog dvadeset i jednog meseca, i dalje sam bio obuzet slutnjom koja me je polako prožimala da sve ima skriveno značenje. To je dar krvi: Uto-lite žeđ i svet će se mašiti za sopstvenu podlogu. Svet je niz živih naznaka za zagonetku koja nadilazi spoljnu pojavu. Svet ima svrhu, obrazac, priču, zaplet. Svet ima Značenje. Čak i Džastin, dok stoji tamo sa glomaznom čašom za viski i

* Prevod Živojna Simića i Sime Pandurovića. Četiri tragedije, Vili-jam Šekspir, Laguna 2012. (Prim. prev)

tinjajućom cigaretom, sa svetlom *Tifanijeve* lampe i crvenim draperijama iza leđa, tamnih očiju i usana poput masnice, očiššana kao školarac... „Bog te *jebô*“, reče ona. „Alo?“

„Izvini. Izgledaš kao Vermerova slika. Devojka sa pićem i cigaretom.“ To se u trenu povezalo sa sećanjem na stenografinjinu dijafragmu. Vermer, Holandanin, holandska kapa, dijafragma. Nije bila trajna ta krvava smišljena šala, ali jeste, kad se jednom vratite na Bič, hronična. Džastin odmahnu glavom. Osećanja zaglavljena. Previše, prebrzo. U međuvremenu, izduvao sam bogati dim kroz nozdrve kao bik. Pomisao na to da sedim mirno i čekam da sve ovo poprimi oblik izazivala je u meni mučninu. Sve ovo? Šta ovo? Šta je to „ovo“?

„Jesi li se odselila?“, upitao sam je.

„Naravno da se nisam odselila. Imaš li uopšte pojma kako je to izgledalo? Rekao si mi da ćeš znati kad ti naiđe dugi san. Sećaš se da si mi rekao da ćeš znati, je li tako?“

„Sigurno sam ti to rekao“, kazao sam ja. „Ranije sam uvek znao.“

„Pa, ovog puta nisi. Dođavola, skroz sam izludela. Dve godine. Pomislila sam da se uopšte nećeš vratiti.“ Najednom se razgoropadila: „Jebote, obećao si mi da ćeš znati kad ti to bude došlo.“

„Žao mi je“, rekao sam. „Zaista. Ranije sam to uvek znao. Inače ti to nikad ne bih obećao. Znaš da je tako. Ovo je za tebe sigurno bilo grozno. Strašno mi je žao.“ Osećao sam olakšanje zbog usredsređenosti na to kako se ona oseća umesto na sopstveno stanje. Ustao sam i prišao joj. „Smem li?“, upitao sam. Nije odgovorila. Nije još odlučila hoće li me primiti natrag. Mene. Ovo. Sve to. „Molim te“, rekao sam.

Spustila je piće i stavila cigaretu u pepeljaru od oniksa na stolu. Kosa joj je mirisala na šampon „fleks“. Stavila je dosta

maskare. Crne oči ispunjene njenom unakaženom prošlošću, ispunjene svim onim u šta je prošlost umotala kako bi mogla da sve to preživi. Spasao sam je i osudio na propast. Stoga je uz njenu ljubav prema meni uvek išlo i malo mržnje, a s mržnjom uvek i malo ljubavi.

Zagrlio sam je, veoma nežno. Dozvolila mi je taj zagrljaj premda nije u potpunosti smekšala. Još je bila ljuta. Osetio sam koliko želi da osloni čelo o moju ključnu kost. Ali nije to uradila. Voleo sam je zbog toga, zbog odanosti sopstvenom osećanju besa. Mali mišići njenih leđa bili su napregnuti. Hteo sam da joj kažem: Učiniću sve što mogu kako bih sprečio da ti se ikada ponovo dogodi išta loše. Ali nisam to rekao. Nije verovala rečima. Kod nje su postupci stekli pravo prvenstva, nasilno, preuranjeno, neizbrisivo. (Setio sam se da je Nikolo Linario rekao: To ti je, znači, kao da imaš kućnog ljubimca, kad je u tvom životu i neko ljudsko biće? Kao da imaš psa ili pticu koja govori? Bili smo na poročnim ulicama kraj Merkata Vekija, vazduh je bio topao i zasićen smradom otpadnih voda i gadnog dima lojanica. Za njega je Bič još bio novost, i zaprepašćivalo ga je to što sam ja uživao u bliskom prijateljstvu s jednim starim, slepim sviračem kog sam pokupio s ulice i odveo svojoj kući, gde sam se brinuo o njemu. Rekao sam Nikolu: Znaš li kako je to nežno zagrliti ljudsko biće? Osetiti krvotok u telu kojim vlada vreme? Ali on me je jedva slušao. Bio je previše zauzet odmeravanjem noćne krvne ponude, grudi pod čipkom i butina pod trakama.)

„Jesi li dobro?“, upitao sam je. Nije mi odgovorila.

„Ovo je bilo baš grozno za tebe. Strašno mi je žao.“

I dalje mi se odupirala u naručju. Bila je besna na sebe zbog olakšanja koje je osetila sada kad sam se vratio. Kada je svoj život udružila s mojim, prekinula je veze sa svojom vrstom. Bilo je potrebno da me izgubi kako bi shvatila da